

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1

Tematy na wewnętrzną część egzaminu maturalnego z języka polskiego („stara matura”)

I. LITERATURA

1. Bohater tragiczny w literaturze antycznej, romantycznej i współczesnej. Przedstaw i porównaj.
2. Odwieczne wędrowanie człowieka w poszukiwaniu sensu życia. Omów motyw, odwołując się do wybranych tekstów literatury polskiej i obcej.
3. Dom rodzinny - ideał, karykatura, normalność. Wyjaśnij na wybranych przykładach przyczyny różnorodnego ujęcia przez twórców tego motywu.
4. Przedstaw różne obrazy miasta w literaturze. Jaką funkcję pełnią w wybranych tekstach.
5. Omów wielofunkcyjność motywu snu w wybranych utworach literackich.
6. Postać ojca jako motyw literacki. Przedstaw różnorodne ujęcia tego tematu na podstawie wybranych tekstów literackich.
7. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby ich kreowania w utworach różnych epok.
8. Biesiady, wesela, bale – przedstaw rolę motywu w wybranych utworach literackich.
9. Motyw buntu wobec zła. Rozważ na wybranych przykładach literackich różnych epok.
10. Literackie kreacje ludzi szczęśliwych. Omów na wybranych przykładach.
11. Motto, tytuł, ostatnia scena jako klucz do interpretacji dzieła. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów literackich.
12. Polska pieśń narodowa - omów na wybranych przykładach jej odmiany, funkcje i związki z dziejami narodu.
13. Literackie sceny rozstań i pożegnań. Zbadaj ich znaczenie w wybranych tekstach.
14. Przedstaw motyw tułaczki i wygnania w wybranych tekstach literackich.
15. Literackie wizerunki rycerzy i bohaterów heroicznych. Omów problem na wybranych przykładach.
16. Obraz szkoły w literaturze polskiej różnych epok. Omów na przykładach wybranych utworów.
17. Motyw szaleństwa w literaturze . Omów na wybranych przykładach.
18. Polskie powstania narodowe w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach.
19. Tradycja i współczesność w poezji Zbigniewa Herberta. Rozważ temat na przykładzie wybranych utworów.
20. Różnorodność funkcji opisów przyrody w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
21. Określ istotę naturalizmu i wskaż rolę, jaką odegrał w wybranych przez Ciebie utworach modernizmu.

22. Afirmacja życia jako temat polskiej poezji. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów różnych epok.
23. Człowiek wobec przeciwności losu. Omów temat na wybranych przykładach literackich.
24. Jak rolę poety i poezji określają współcześni twórcy: Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz i Wisława Szymborska. Rozważ zagadnienie, prezentując wybrane teksty.
25. Wizerunki władców w literaturze. Omów przykłady z różnych epok.
26. Różne kreacje postaci Żydów w literaturze polskiej - przedstaw wybrane przykłady utworów różnych epok.
27. Wieś i chłopi w dziełach twórców różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach
28. Artysta jako bohater literacki. Omów na wybranych przykładach.
29. Wielkie karty naszej historii utrwalone w różnych formach zapisu literackiego (np. kronika, epos, pieśń patriotyczna itp.). Zaprezentuj na wybranych przykładach.
30. Literatura wobec mitów narodowych. Omów na wybranych przykładach..
31. Zanalizuj motyw cierpienia i buntu przeciw Bogu w wybranych utworach literackich.
32. Genialni detektywi w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
33. Postacie mitologiczne i biblijne jako symbole wartości uniwersalnych w literaturze różnych epok. Przedstaw na wybranych utworach.
34. Żywołność bohatera romantycznego w literaturze następnych epok. Omów na wybranych przykładach.
35. Żywołność renesansowych idei w literaturze następnych epok. Omów na wybranych przykładach.
36. Bohaterowie literaccy na sali sądowej. Omów problem winy i kary na wybranych przykładach literackich.
37. Destrukcyjna rola pieniądza w życiu bohaterów literackich. Omów problem na wybranych przykładach.
38. Światopogląd epoki a popularność gatunków literackich. Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów.
39. Literackie manifesty pokoleniowe. Omów na przykładach utworów z różnych epok.
40. Folklor jako inspiracja pisarzy różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
41. Patrioci i wzorowi obywatele w wybranych utworach literatury polskiej różnych epok. Scharakteryzuj sposób kreowania takich bohaterów na wybranych przykładach.
42. Literacki obraz dziejów a prawda historyczna w wybranych utworach literackich. Rozważ problem na wybranych utworach.
43. Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich. Przeanalizuj sposoby tworzenia takiego obrazu.
44. Komizm i satyra jako literackie sposoby widzenia świata. Objasnij funkcje konwencji.
45. Związki literatury z filozofią. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
46. Realizm i kreacjonizm jako dwie różne metody twórcze. Omów na wybranych przykładach.
47. Człowiek pod władzą despotyzmu. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów.
48. Wielkie monologi w literaturze. Przedstaw ich wpływ na charakterystykę postaci, analizując i interpretując wybrane teksty z różnych epok.
49. Przedstaw i zanalizuj różne sposoby prezentowania czasu i przestrzeni w utworach literackich różnych epok.

50. Ukaż różne sposoby funkcjonowania toposu arkadii w wybranych utworach literackich.
51. Dziecko jako bohater dzieła literackiego. Przedstaw sposoby ujęcia tego motywu na wybranych przykładach.
52. Analizując wybrane przykłady, przedstaw sposoby wykorzystania listu w dziele literackim i omów jego rolę.
53. Dramat polskiego emigranta w literaturze romantycznej i współczesnej. Przedstaw na wybranych przykładach.
54. Bohaterowie w habitach. Analizując przykłady literackie, przedstaw różne sposoby kreowania postaci mnichów.
55. Literatura dokumentu osobistego - list, dziennik, pamiętnik. Przedstaw specyfikę gatunku na wybranych przykładach.
56. Poezja współczesna w poszukiwaniu sensu i wartości życia. Rozważ problem, analizując wybrane liryki.
57. Konsekwencje niewłaściwych wyborów i błędnych decyzji w życiu bohaterów. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
58. "Czarny charakter" w dziełach literackich różnych epok. Na wybranych przykładach omów funkcje bohatera negatywnego.
59. Ludzie i świat w teatrze absurdu. Przedstaw różne ujęcia problemu w wybranych utworach.
60. Literatura fantasty ucieczką od rzeczywistości? Omów na wybranych przykładach.
61. Różne sposoby pojmowania piękna w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach.
62. Rozmowy człowieka z Bogiem w literackim przekazie twórców różnych epok. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
63. Różnorodne ujęcia portretu matki w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
64. Przedstaw różne wyobrażenia i znaczenie apokalipsy w wybranych utworach literackich różnych epok.
65. Metamorfoza jako ważny etap w życiu bohatera. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
66. Biografia pisarza jako tworzywo literackie. Omów na wybranych przykładach.
67. Parodia w literaturze polskiej. Zanalizuj wybrane przykłady literackie z różnych epok.
68. Omów sposoby funkcjonowania motywu śmierci w wybranych dziełach różnych epok.
69. Topos domu, małej ojczyzny w utworach literackich. Omów na wybranych przykładach.
70. Różne oblicza miłości na przestrzeni wieków. Omów problem na wybranych przykładach.
71. Wartość i sens pracy dla bohaterów literackich. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
72. Odwieczny konflikt pokoleń. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów literackich.
73. Jak pisarze różnych epok przedstawiali kobietę? Scharakteryzuj sposób kreowania bohaterek na wybranych przykładach.
74. Czym jest dla człowieka kariera? Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
75. Przedstaw znaczenie motywu snu w literaturze, odwołując się do wybranych tekstów.
76. Literackie kreacje Boga na przestrzeni wieków. Omów na wybranych przykładach.
77. Rola sił nadprzyrodzonych w ziemskim bytowaniu człowieka. Omów temat, odwołując

- się do wybranych tekstów.
78. Porównaj różne wcielenia diabła w literaturze i omów ich funkcje, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
 79. Omów funkcjonowanie motywu zwierząt w literaturze, odwołując się do wybranych utworów literackich.
 80. „Byliśmy źli, twardzi, okrutni, bo chcieliśmy przeżyć”. Scharakteryzuj świat łagrów i łagrów oraz porównaj na wybranych przykładach literackich sposoby ukazywania rzeczywistości obozowej.
 81. Motyw kobiety, jej problemy i pragnienia w literaturze.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Portret kobiety wpisany w różne konwencje literackie, filmowe lub malarskie. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
2. Fascynacja brzydotą. Określ jej funkcje estetyczne na podstawie analizy wybranych tekstów kultury.
3. Dzieło literackie a jego filmowa adaptacja. Rozważ temat na wybranych przykładach.
4. Motyw sądu ostatecznego w literaturze i sztuce. Analiza porównawcza wybranych tekstów kultury.
5. Sposoby i cele kreowania czarnych charakterów w dziełach literackich i filmowych. Omów na wybranych przykładach.
6. Rola symbolu w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw na wybranych przykładach.
7. Obraz zaświatów w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej, odwołując się do wybranych przykładów.
8. Sposób kreowania postaci historycznych w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw na wybranych przykładach.
9. Różnorodne ujęcia motywów biblijnych w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach.
10. Ekspresjonizm w literaturze i malarstwie. Przedstaw, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
11. Wielkie wydarzenia historyczne w literaturze i malarstwie. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
12. Obsesja cielesnością w literaturze i malarstwie średniowiecza. Przedstaw, odwołując się do wybranych przykładów.
13. Dawne i współczesne wzorce rodziny- omów na podstawie literatury, filmu i serialu telewizyjnego.
14. Różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i malarstwie. Przedstaw na wybranych przykładach.
15. Dramat i jego teatralna realizacja. Rozważ zależności na podstawie wybranego spektaklu teatru TV.
16. Komiks a dzieło literackie. Na podstawie wybranych przykładów rozważ problematykę i środki wyrazu artystycznego stosowane w obu formach sztuki.
17. Impresjonizm w literaturze i malarstwie. Omów jego funkcje w wybranych tekstach kultury.

18. Ludowość jako inspiracja artystyczna. Omów na wybranych przykładach tekstów kultury.
19. Tendencje awangardowe w literaturze i sztuce. Omów na podstawie wybranych tekstów kultury.
20. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literackich. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
21. Rozważ wpływy kontreformacji na literaturę i sztukę, odwołaj się do wybranych tekstów kultury.
22. Motyw Madonny w literaturze i sztuce. Omów, przywołując wybrane przykłady.
23. Wizerunek i funkcja postaci fantastycznych w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
24. Portrety świętych w literaturze i sztuce. Przedstaw, odwołując się do wybranych przykładów.
25. Dramat i teatr antyczny, elżbietański i romantyczny. Omów różnice, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
26. Inspiracje mitologiczne w literaturze i innych dziedzinach sztuki różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
27. Motyw piety w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw na wybranych przykładach.
28. Dzieło malarskie jako komentarz do utworu literackiego. Omów na wybranych przykładach.
29. Przedstaw różne ujęcia motywu śmierci w literaturze i innych dziedzinach sztuki, odwołując się do wybranych przykładów.
30. Motywy oniryczne w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach.
31. Taniec w literaturze i innych dziedzinach sztuki oraz jego znaczenie. Przedstaw na wybranych przykładach.
32. Motyw anioła w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
33. Młodzi gniewni – przedstaw ich zróżnicowane portrety, odwołując się do literatury i sztuki filmowej.
34. Konzachty z nieczystymi siłami. Omów na wybranych tekstach kultury.
35. „Zwierzęta to nasi bracia słabsi”. Czy zawsze? Omów relacje między człowiekiem a zwierzęciem ukazane w literaturze i innych dziedzinach sztuki, omawiając wybrane przykłady.

III. JEZYK

1. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa - porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
2. Język mówiony jako tworzywo literatury. Omów, analizując teksty wybranych twórców.
3. Moda językowa. Zanalizuj i oceń wybrane przykłady wyrazów modnych we współczesnej polszczyźnie.
4. Metafora w tekście użytkowym i literackim. Omów sposoby jej tworzenia i funkcje w różnych typach tekstów odwołując się do zgromadzonego materiału.
5. Język w kontaktach człowieka z sacrum. Zanalizuj wybrane przykłady z różnych epok

- literackich. Uwzględnij cechy stylistyczne i gatunkowe przywołanych tekstów literackich.
6. Scharakteryzuj język wybranej epoki literackiej na przykładzie reprezentatywnych dla niej pisarzy. Uwzględnij użycie charakterystycznych elementów językowych z różnych płaszczyzn języka, typowe środki stylistyczne oraz popularność form gatunkowych.
 7. Omów cechy wybranego języka środowiskowego na podstawie zgromadzonego materiału.
 8. Komentarze sportowe jako niewyczerpane źródło błędów językowych. Przeanalizuj wybrane przykłady.
 9. Zapożyczenia językowe. Przedstaw problem i oceń zasadność zapożyczeń, odwołując się do wybranych przykładów.
 10. Terytorialne odmiany polszczyzny. Scharakteryzuj najważniejsze polskie dialekty.
 11. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
 12. Ślady mitologii we współczesnej polszczyźnie. Omów temat na podstawie wybranych przykładów.
 13. Rola frazeologii we wzbogacaniu zasobów współczesnego języka. Omów na wybranych przykładach.
 14. Środki perswazji językowej we współczesnej reklamie. Omów na wybranych przykładach.
 15. Omów język wybranej postaci literackiej. Uwzględnij cechy językowe ujawniające jej osobowość i przynależność środowiskową.
 16. Zabawa słowem jako sposób na osiągnięcie efektu zaskoczenia czytelnika. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
 17. Etykieta językowa dawniej i dziś. Omów problem, odwołując się do przykładów literackich różnych epok.
 18. Jaką rolę pełnią neologizmy w dziele literackim? Omów na wybranych przykładach.
 19. Jak poeci współcześni wykorzystują frazeologizmy języka mówionego w poezji? Omów na wybranych przykładach.
 20. Cechy i funkcje nowomowy. Omów na wybranych przykładach.
 21. Język popularnych czasopism młodzieżowych. Omów na wybranych przykładach.
 22. Ekspresja i impresja - analizując celowo zgromadzony materiał językowy, określ właściwości wypowiedzi świadczące o nadawcy i odbiorcy.
 23. Ślady Biblii we współczesnej polszczyźnie. Omów temat na podstawie wybranych przykładów.
 24. Archaizacja językowa i jej funkcja w utworach literackich. Omów na wybranych przykładach.
 25. Gwara śląska jako skarbnica archaizmów językowych. Wskaż i omów w wybranych tekstach te cechy języka, które zaniknęły we współczesnej polszczyźnie.
 26. Jak mówią bohaterowie dramatu awangardowego? Omów na wybranych przykładach.
 27. Błąd a innowacja językowa. Wyjaśnij pojęcia i omów na podanych przykładach.
 28. Omów pochodzenie wybranych nazw miejscowości z okolicy, w której mieszkasz.